

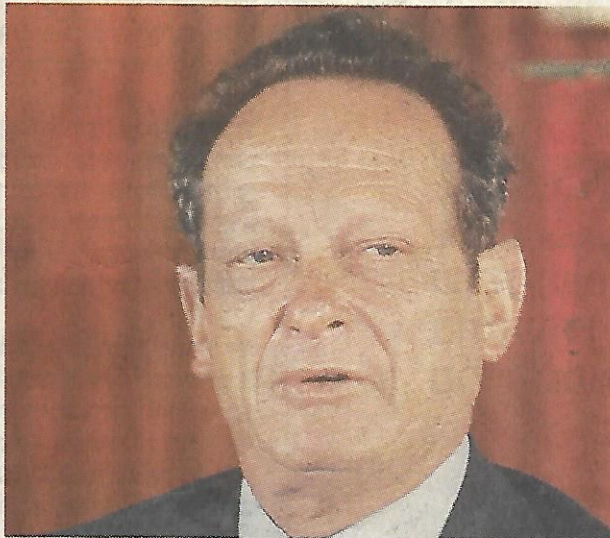
הארץ 1.6.2007

74 002 000

40 שנה למלחמת ששת הימים

יגאל אלון הציע: מדינה דרוזית בין סוריה לישראל

מאת יואב שטרן

תצלום ארכיון: אייפי

אלון. הציע לזו אשכול לסייע לדרוזים למרוד במשטר אפד

ישראל שקלה לסייע לדרוזים שנשארו בשטח סוריה אחרי מלחמת ששת הימים למרוד בשלטון האפזו אליאסד ולהקים מדינת חיץ דרוזית בין ישראל לסוריה; כך עולה מהתכתבות בין שר העבודה, יגאל אלון, לראש הממשלה, לוי אשכול, חודשיים אחרי המלחמה. הרעיון הישראלי היה לנצל את הקרבה לזר הדרוזים, אזור שמיושב בצפיפות בדרוזים כ-40 ק"מ מהגבול, ולסייע בהקמת מדינה עצמאית שתפריד בין סוריה לישראל ותכיר בפועל בנוכחות הישראלית על הגולן.

מכתבו של אלון, כמו גם תשובתו של אשכול, מפורסמים לראשונה בספר חדש, "טס נחור", שת, המדיניות הישראלית כלפי העדה הדרוזית 1948-1967, שיצא לאור בהוצאת יד יצחק בן צבי. מחבר הספר, שמעון אביבי, אמר אתמול ל"הארץ" שאלון טעה טעות קשה בחושבו שהדרוזים ירצו להקים מדינה. "לדרוזים אין ולא היו שאיפות לאומיות. הם מבינים שבהיותם מיעוט קטן במרחב מוסלמי ערבי אין סיכוי למדינה משלהם לשרוד, ולכן הם ויתרו על השאיפות האלה", הוא אמר.

הרקע להצעה היה מתיחות בין קצינים דרוזים לפיקוד הצבא הסורי, שהחלה עוד לפני מלחמת ששת הימים. בספטמבר 1966 הואשם קצין דרוזי בצבא סוריה בניסיון מזימה, וכתוצאה נוצרה מתיחות בין בני העדה לקצינים אחרים. קצינים דרוזים רבים הודחו מתפקידיהם ואת מקומם תפסו קצינים עלוויים, מקורבים להאפזו אליאסד ולמפלגת הבעת'. בכך תמה השורה תפות בשלטון בין הדרוזים לעלוויים, כותב אביבי.

הקצין הדרוזי הבוגד הוצא להורג על ידי המשטר שבועיים אחרי מלחמת ששת הימים. כחודשיים לאחר מכן, באוגוסט 1967, כתב אלון לאשכול מבהק שסווג כסודי ביותר, והציע לנצל את המצב החדש כדי לארגן מרד דרוזי באזור המכונה "הר הדרוזים", שביא להקמת מדינה דרוזית ואולי

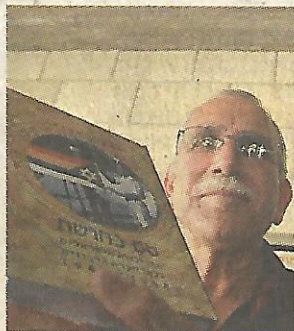
הגולן, אשר נותרו בכפריהם. תוכן השיחות הגיע לידיעת השלטונות בדמשק, וכך סוכל הניסיון. הספר "טס הנחוש" עוסק בסוגיית היחסים המורכבים שבין מדינת ישראל לעדה הדרוזית. בין השאר מסופר בו שישראל תלתה ציפיות בהפיכה דרוזית נגד המשטר בדמשק בזמן מלחמת העצמאות. אנשי מחלקת המזרח התיכון במשרד החוץ הביעו ספק ביכולתו של צה"ל הצעיר להכריע את צבאות ערב, וחיפשו בן ברית שיוכל לערער את המשטרים הסמוכים.

במכתב שנכתב לראש המחלקה, אליהו ששון, בספטמבר 1948, נאמר שמרד כזה יהיה "תקיעת פגיון מודרעל בגבנה של האחדות הערבית הלוחמת בנו". במשרד החוץ סברו אז שהחלפת המשטר בדמשק תביא להפחתת הלחץ הצבאי על ישראל.

ואולם שר החוץ באותם ימים, משה שרת, דחה את הרעיון בשל ההעדרה לעלויות הגדולות שיידרשו להשקיע במבצע. הנושא הועלה גם בפני ראש הממשלה, דוד בן גוריון, באוגוסט 1948. הוצע לו שהדרוזים יתאמנו בישראל לפני שיצאו למרוד במשטר הסורי. בן גוריון השיב: "לא ניכנס באבנטור רות (הרפתקאות) חדשות. לערביי ארץ ישראל נשאר רק תפקיד אחד - לברוח".

אף להפלת השלטון בדמשק. "מבחינת הייחודיות של העדה הדרוזית, וכן מבחינת מספרם והתנאים הגיאוגרפיים של תחום המושב שלהם, הם עשויים, לדעתי, למרוד בדמשק על מנת להקים מדינה ריבונית משלהם", כתב אלון. הוא הציע שישראל תעניק להם הדרכה מדינית וסיוע צבאי, והניח שמדינה כזו תכיר באחיוהו ישראלית קבועה ברמת הגולן. "הימצאותנו ברמת הגולן... כמרחק לא רב מהר הדרוזים, נותנת לנו הזדמנות לסייע בידם בהגשמת שאיפתם", כתב אלון.

אשכול ענה לאלון כעבור שלושה ימים בחיוב. הוא כתב שהנושא נמצא "במידת מה בגישוש ובטיפול", והבטיח לעדכנו כשהיו בידיו נתונים נוספים. הנושא הועלה בשיחות בין קציני מודיעין בצה"ל למנהיגי הדרוזים ברמת

תצלום: אנצ'ו גוש / גיני

מחבר הספר אביבי, אתמול

1.6.07

Handwritten signature